

Žan

JUNIJ, 1960 — Leto 4, št. 11

Yugoslav (Slovene) newspaper in Australia

Silvin Sardenko

NAROČILO

*Ali vam je že odcvetel
ajdov cvet?
Ali vzeli ste čebelam
ajdov med?
Ali že je ravni travnik
pokošen?
Ali že je križ ob hiši
narejen?
Ali vam že poje čížek
s praznih njiv:*

*"Mrtvi snopi, mrtva polja?"
Jaz sem živ.
Mati, kruha mi pošljite
ajdov hleb!
Oče, od medu mi dajte
sat prelep!
Sestra, s travnikov poveži
šop cvetov,
tam od križa mi pošljite
blagoslov!*

ZA SVOBODO IN EDINSTVO

Narodni odbor za Slovenijo

NAMEN NAŠE NARODNE POLITIKE

Narodni odbor za Slovenijo, da določno opredeli svoje stališče, kako preosnovati sedanje politične razmere v domovini, izjavlja:

1

Naš skupni cilj je upostavitev svobodne in demokratične vladavine, ki naj nadomesti sedanjo diktaturo komunistične stranke v Jugoslaviji.

Vzorno svobodno in demokratično vladavino nam popiše in kažete Ustanovna listina Združenih narodov in Splošna deklaracija Združenih narodov o človeških pravicah.

Načelom, ki jih razglša ta deklaracija, so svobodni evropski narodi, združeni v Evropskem svetu, dali v Strassburških konvencijah tudi pravno obliko in jim priznali moč obveznega zakona.

Ker odločno hočemo:

- a) da demokratična načela navedenih proklamacij ne ostanejo samo program demokratičnih Slovencev, temveč, da se v domovini uresniči.
- b) da za vselej ostanemo v družini svobodnih evropskih narodov in
- c) da v bodoče laže preprečimo vsak morebiten poizkus komunistične ali kakršnekoli druge diktature,

že sedaj razglšamo, da bodi Splošna deklaracija Združenih narodov o človeških pravicah z dne 10. decembra 1948 sestaven del vsake naše bodoče ustave, bodisi Slovenije, bodisi Jugoslavije, določbe Strassburških Konvencij z dne 4. novembra 1950, in z dne 20. marca 1952. pa neposredno veljavno pravo za vsako našo bodočo zakonodajo, upravo in pravosodje.

Na praznik Vstajenja 1960.

2

Da preidemo nevarno dobo prehoda iz diktature v svobodno vladavino na miren, urejen način in brez nevarnosti za naše mednarodno priznane meje, sprejemamo — nikakor ne za dokončno državnoopravno ureditev, ampak le za začetno dejansko izhodišče — sedanjo razmejitev in ureditev v tem smislu, da sestavljajo Jugoslavijo Srbija, Hrvatska, Slovenija, Bosna in Hercegovina, Črna Gora in Macedonija, in da njih lastno območje obsega pristojnosti, ki so bile priznane Hrvatski v sporazumu iz avgusta 1939, ki jih je dopolnila in potrdila jugoslovanska vlada v aprilu 1941, in pristojnosti, ki so vsaj po besedilu sedaj priznane takozvanim ljudskim republikam.

3

Izhajajoč iz tega začetnega dejanskega stanja naj svobodni narodi Jugoslavije v ozračju pomirjenosti, oproščeni strahu, z izključitvijo surove sile, na način, ki odgovarja in je primeren za delovanje miroljubne demokratične družbe, v duhu namenov in načel, ki smo jih povedali v prvi točki te izjave, sami odredjajo svoja predstavnštva, ki naj sklepajo o njihovih bodočih javno-pravnih ustanovah in organih.

4

Demokratične stranke in politične sile iz vseh delov Jugoslavije, ki se po svojih izraženih programih in po svoji dejavnosti strinjajo z nameni in načeli, ki so povedani v prvi točki te izjave, sporazumno sestavijo začasno vlado za vodstvo in upravo poslov, ki po začasni ureditvi in razdelitvi območij ostanejo v prehodni dobi skupni.

NARODNI ODBOR ZA SLOVENIJO

dr. Miha Krek, predsednik.

ŽAR

Slovenski informativni
list v Avstraliji

Urednik: Ljenko Urbančič
90 Queen Street,
Woollahra, NSW.
Tel.: FB 4256

Izdaja:
SLOVENE PUBLISHING
CO. PTY. LTD.

Naročnina za
leto 1960 £ 2.0.0

Printed by:
ITAL — PRINT
50 Gladstone St., Enmore, NSW
Phone: 51-4998

CITAJTE,

PODPIRAJTE,

ŠIRITE

SLOVENSKI DEMOKRATSKI TISK

SWOBODNA SLOVENIJA
(Ramon Falcon 4158, Buenos Aires, Argentina)
DEMOKRACIJA
(Trst, ul. Machiavelli 22-II Italija)
KLIC TRIGLAVA
(BM/ TRIGLAV, London WC. 1)

ČEMU "SLOVENSKA FORMULA"

Politična emigracija Jugoslavije v petnajstih letih ni uspela, da bi bila sestavila skupno predstavninstvo, ki bi moglo dati solidno protikomunistično fronto in resno alternativo sedanjemu komunističnemu režimu v Jugoslaviji. Vsi dobri nameni, napor in poizkusi so se izjalovili.

Ne mislimo, da je treba iskati krivdo za to hudo opustitev samo v neuvidevnosti, v pomanjkanju smisla za odgovornost ali v osebnih nerazpoloženjih političnih ljudi iz Jugoslavije. Kar priznajmo, da so objektivne, od dobre ali slabe volje neodvisne ovire. Vsa dosedanja prizadevanja so namreč iskala določen skupen političen program za bodočnost, ki bo sledila osvobojenju. Izkazalo se je, da politična emigracija takega skupnega programa nima in ga ne more proizvesti.

Mi emigranti živimo v popolni svobodi, toda izven doma, iztrgani iz svoje domače zemlje in njene rasti. Nič ne ovira naše domišljije, da ne bi v svojih glavah vsak na svoj način gradili podobo ali utvare našega bodočega državnega življenja. Te so morda lepe in tudi logične, vendar pa več ali manj odmaknjene od resnične stvarnosti, ki ni vedno logična in se s potekom časa razvija in spreminja. Tudi mi Slovenci imamo med seboj prijatelje republikanske in monarhistične državne oblike, državnega edinstva in samostojne slovenske države, dekoncentracije, avtonomije, samouprave in raznih vrst federacije. Ni mogoče, ko nič ne ovira poleta naše fantazije, ko ne čutimo pritiska trdih

razmer in sil, ki niso odvisne od naše volje, da bi se mogli zediniti med seboj o konkretni obliki našega bodočega državnega življenja. Pa bi tudi ne bilo posebne vrednosti, ker bo končno ljudstvo, ki živi in trpi na domači zemlji, le samo moralo izreči svojo zadnjo besedo.

Zato bi bil pri sedanjih razmerah vsak nadaljni poizkus v tej smeri samo potrata časa.

Odgovorimo si predvsem na vprašanje, v čem smo si vsi Slovenci, ne glede na strankarske, skupinske ali druge razlike, enih misli, v čem smo med seboj popolnoma edini.

Skupni cilj slovenske politične emigracije ni le negativen, da se naj v Jugoslaviji odstrani sedanja diktatura komunistične stranke, temveč tudi pozitiven, naj se nadomesti s svobodno, demokratično vladavino. V tem smo si vsi Slovenci popolnoma edini.

Če pa nočemo biti brezkoristni, se vendarle ne smemo udajati rezignaciji in apatiji. Ne smemo samo čakati in gledati, kaj nam bo ~~sama~~ od sebe pri nesla negotova bodočnost. Moramo iskati druga pota.

Če bi bil kje kak posameznik, ki bi se s tem ne strinjal, ki bi simpatiziral s kakršnokoli avtokratično diktaturo, pa naj bi bila absolutistična, ustaška ali orjunaška, mu pač ni mesta med demokratičnimi Slovenci.

Toda besedi "svoboda" in "demokracija" sta dandanes toliko zlorabljeni, po nemarnem uporabljeni, da je kar treba najprej določiti, kako jih pojmuje.

Vemo predvsem, kaj svoboda in demokracija nista. Svoboda ni samovolja in demokracija ni absolutna

oblast gole številčne večine. Za vzor demokracije in svobodne vladavine pa enostavno sprejemamo v vsem obsegu in po vsej vsebini načela Ustanovne listine Združenih narodov in še posebej Splošne deklaracije o človeških pravicah, ki nam kaže, kaj je politična demokracija in tudi daje načela za gospodarsko, kulturno in sploh družbeno demokracijo.

Ta deklaracija nam predstavlja ideal svobode in demokracije, ki ga doslej še nobena država ni dosegla, a so se mu nekatere ameriške države in države v zapadni Evropi vsaj v nekaterih smereh približale.

Res je sicer, da je Deklaracija Združenih narodov ostala doslej samo priporočilo suverenim državam. Res, da to priporočilo nekatere države, tudi nekatere članice Združenih narodov, prezirajo in zaničujejo. Toda moralne moči in vodilnosti ji to nič ne zmanjša.

Korak dalje so šle evropske svobodne države, ki so se združile v Evropskem svetu, da strnejo svoja prizadevanja za evropsko zedinjenje. V Strassburških konvencijah so dale načelom Deklaracije Združenih narodov pravno obliko in jim priznale značaj neposredno veljavnega zakona. V zaščito osnovnih človeških pravic so se odpovedale tudi svoji suverenosti s tem, da so dne 21. januarja 1959 ustanovile posebno Evropsko sodišče, pred katerim more vsak poedinec neposredno obtožiti svojo državo, če bi posegla v njegove neodtujljive osnovne pravice.

Glejmo Nemce. Po mnogoletnih političnih zablo-

dah, po katastrofah dveh svetovnih vojn, se zdaj trudijo, da bi z vsemi mogočimi ustavnimi določbami in zakonitimi sredstvi utrdili in zavarovali svojo mlado demokracijo. V osnovnem zakonu za Nemško zvezno republiko so določili, da so osnovne človeške pravice zavarovane do najvišje možne mere.

Deklaracija o teh pravicah velja kot neposredno veljavno pravo. Člen 79 pa povrhu tega še določa, da je ta del osnovnega zakona neizpremenljiv. Vsaka revizija ustave, ki bi posegla v osnovne človeške pravice, je za vselej izključena. Strassburške konvencije je Bundestag v Bonnu razglasil in uveljavil s sklepom z dne 7. avgusta 1952, kot zakon Nemške zvezne republike.

Da ne bi imeli besed svobode in demokracije samo na jeziku, že sedaj usmerimo vso našo in naše mladine državljansko vzgojo k idealom Deklaracije Združenih narodov, ki naj ne ostanejo samo naš program, naj bodo naše doživljanje in duhovna last vseh Slovencev. Tudi našo demokratsko miselnost je treba okrepiti. Nismo imeli najboljših demokratske šole niti v prejšnji Avstro-Ogrski, niti kasneje v Jugoslaviji. Vendar analiza našega političnega razvoja od leta 1848 dalje, ko smo se iz gluhe in mutaste množice oblikovali v zaveden narod, dopušča upanje, da se bomo znali sami vladatai.

Ne prikrivamo si nevarnosti, ki dandanes v svetovnem merilu grozi svobodi in pravi demokraciji. Če svobodni narodi in demokratske mednarodne zveze smatrajo za potrebno, da zavarujejo osnovne človeške pravice z vsemi zakonskimi sredstvi, je toliko bolj primerno in prav, da politična emigracija zaslužnjenežnega naroda napravi teden sklep, da bo Deklaracija o človeških pravicah postala sestaven

del vsake naše bodoče ustave, bodisi Slovenije, bodisi Jugoslavije. Po usodi in zgodovini nam gre mesto med svobodnimi evropskimi narodi. Tam hočemo biti. Pridružimo se jim sedaj vsaj s tem, da določimo, da bodo Strassburške konvencije o osnovnih človeških pravicah pri nas veljale kot neposredno pravo, obvezno za vsa naša bodoča državna oblastva.

Glede našega končnega cilja smo si vsi Slovenci edini. Glede konkretnih političnih in državnopravnih vprašanj so tudi med nami mnenja deljena.

Treba je pa vendarle, da smo si na jasnem glede stvarnega izhodišča, glede začetka, kako bomo začeli graditi svojo svobodno vladavino, ko pride čas, ko bo komunistični režim prišel v krizo. Titov komunizem je jalov. Nima za življenje sposobnega nasledstva. Ne vemo ne kdaj ne pod kakšnimi pogoji bo nastopil njegov razpad. Ne ukvarjamo se s konspiracijo. Želimo, da bi se prehod iz komunistične diktature v demokracijo izvršil na miren in urejen način, brez nevarnosti za naše mednarodno priznane meje. Dovolj krvi je že bilo prelite.

Če si narodne sile niso edine glede stvarnega izhodišča ob prehodu iz diktature v svobodno vladavino, more nastati nevarna praznina in zmeda. Prehod zahteva čim popolnejšo narodno sloga in jasno, krepko in hitro odločanje. Neizogiben naslednik zmede bi bil sovjetski komunizem. V malo spremenjenih razmerah pa bi mogle naše dežele postati plen drugih držav, kakor je to bilo v drugi svetovni vojni. Slabost demokracije je, da je počasna. Vsaj glede stvarnega izhodišča, ki ga nakazujejo razmere, si moramo biti na jasnem in edini.

Naš cilj je idealen. Izhodišče pa mora biti realistično, utemeljeno v trdnih realnih dejstvih.

Morda v vseh smereh nikomur ne bo prav vseč. Saj nikomur niso vseč vse stvarne razmere, ki mora v njih živeti naš narod. Te razmere diktirajo tudi naše izhodišče.

Prvo realno dejstvo je obstoj Jugoslavije. Preživela je tudi tako kataklizmo, kot je bila druga svetovna vojna. Priznana in upoštevana je tudi taka, kakršna je sedaj. Priznana je od vseh držav sveta.

Drugo realno dejstvo je, da Jugoslavija ne v prvem desetletju strankarske demokracije, ne v desetletju kraljevskega absolutizma in tudi ne pod sedanjo komunistično in centralistično diktaturo ni mogla absorbirati sestavnih delov, ki so se leta 1918 združili v eno državo. Srbija, Hrvaška, Črna Gora, pa tudi Bosna, so starejše od Jugoslavije in niso izgubile svojega lastnega značaja, pa tudi Slovenija ne, ki je nastala istočasno z Jugoslavijo.

Na osnovi teh dveh dejtev je vsekakor treba začeti. Dve skupini vprašanj se pojavita za ta prehod: o začasni ozemeljski razdelitvi kompetenc. Ne iščemo nobenih novih rešitev; za izhodišče sprejemamo take rešitve, ki jih je dal že dosežanji razvoj Jugoslavije.

Najenostavnejša, najprikladnejša in najbolj praktična je sedanja teritorialna razdelitev. Izvedli so jo sicer komunisti, a v bistvu odgovarja sestavnim delom, ki so se in kakršni so se leta 1918 združili v Jugoslavijo.

Glede kompetenc pa je najkonkretnejša razdelitev, ki so jo v okviru sporazuma iz leta 1939 izvršili srbski in hrvaški državnopravni upravni in gospodarski strokovnjaki. Temu sporazumu se sicer prigovarja, da ni bil sklenjen na demokratski način. Vendar je treba avtorjem priznati domoljubje, ko so na predvečer druge svetovne vojne

skušali za vsako ceno preprečiti, da bi Jugoslovija stopila v vojno politično razprta. Tako domoljubje in podobna skrbnost bosta potrebna tudi v bodočih težkih in kritičnih dobah. Sporazum sam sicer tukaj ne prihaja v poštev. Sprejemamo samo juridično tehnični izdelek strokovnjakov, glede katerega pa ni bilo nikdar slišati utemeljene stvarne kritike.

Prva točka izjave je načelnega značaja in brezpogojna. Ohrani svojo vrednost vsakem slučaju, celo tedaj, če bi razpadla organizacija Združenih narodov.

Druga točka je slovenska misel o rešitvi, ki je moramo dobiti, ali pa nam bodo drugi krojili bodočnost. Izjava bi se lahko imenovala slovenska formula. Nočemo je nikomur vsiljevati, nimamo namena, da bi jo svetovali Srbom ali Hrvatom. Tudi posredniki ne moremo biti. Oni sami morajo iskati pot iz sedanje zmede in težav. Gotovo pa bi nam bilo v zadoščenje, če bi mogli njihovo misel in pot vskladiti z našo formulo.

Druga točka je zares le gola formula, ne pa program. Niti najmanj ne posega v programe naših strank. Ne nasprotuje stremljenjem naših drugih skupin, ki so v opoziciji. Vsem nudi solidno izhodišče pod pogojem, da skušajo uveljaviti svoje namere na zares demokratičen način.

Formula ni provokacija niti za sedanji politični sistem v Jugoslaviji. Sicer se je sedanja Jugoslovija pri glasovanju o Deklaraciji o osnovnih človeških pravicah v zboru Združenih narodov vzdržala glasovanja in tako šla z njenimi komunističnimi sateliti in s Saudijevo Arabijo, ki ima še suženjstvo. Tem bolj je to čudno, ker je tedaj Titova stranka bila že izgnana iz kominforma in je hodila že svojo pot v komunizem. Vendar je tudi ta vlada

podpisala ustanovno listino Združenih narodov in se tako zavezala k spoštovanju človeških pravic in osnovnih svoboščin. Zahtevamo le izpolnjevanje svečano prevzetih obveznosti.

Prav gotovo pa formula odgovarja mišljenju, željam in hrepenenju ogromne večine vseh ljudi, ki žive v Jugoslaviji in predvsem žele, da bi mogli v miru, zanesljivem pravnem stanju, spokojnosti in varnosti skrbeti za svoje preživljanje in si svobodno iskati svojo srečo.

Formula ne rešuje vprašanja, kdo naj upravlja posle, ki po začasni razdelitvi kompetenc ostanejo skupni. O tem Slovenci sami ne moremo odločati. V četrti točki izjave povemo samo svojo misel, kako bi si mi predstavljali upravo teh poslov. Če stvarno, brez predsodkov in strasti, razmišljamo o teh poslih (zaščita mednarodno priznanih meja, zunanja politika, javna

Na praznik Vstajenja 1960

ZA NARODNI ODBOR ZA SLOVENIJO

Dr. Miha Krek

ODPRTO PISMO DR. MIHI KREKU

Spoštovani g. predsednik,

Velikonočno izjavo Narodnega odbora za Slovenijo sprejemamo z iskrenim odobravanjem.

V vsakem slučaju stojimo trdno za Narodnim odborom in nas zato tem bolj veseli, da lahko povsod in vedno zagovarjamo njegove poglede in stališče.

Lahko rečemo, da nas politična smer in aspiracije Narodnega odbora niso nikoli skrbele. Najbolj smo bili vedno zaskrbljeni zaradi njegove neaktivnosti.

Narodni odbor lahko predstavlja, kar hoče.

varnost, enotno gospodarsko ozemlje, stabilnost valute itd.) bomo opazili, da so pravi interesi vseh delov in narodov Jugoslavije tako identični, da ne bo pretežko dobiti potrebno soglasje.

Pred očmi imamo nedosežen zgled švicarskega kolegialnega zveznega sveta, ki ga sestavljajo zastopstva suverenih kantonov in tisti, ki so izvoljeni po programih demokratičnih strank. Ko pa je zvezni svet sestavljen in konstituiran, nastopa in deluje kot predstavnik cele švicarske konfederacije.

Če postanejo te misli skupna last Slovencev v zamejstvu, bomo imeli vodilo za razvoj, vodilo, ki nas bo družilo, nas navdajalo z zaupanjem, občutkom pripravljenosti, da bomo lahko v vsakih razmerah vrgli ves vpliv v najpopolnejšo obrambo narodovih koristi in bomo zato mirno in vedro gledali v bodočnost.

Če je neaktiven, je za staro šaro. Prepričani smo, da nismo edini med Slovenci, ki se boje, da je Narodni odbor že malo preveč zarjavel.

Zato tudi ne moremo odobravati pasivnega odnosa do razvoja pri ostalih jugoslovanskih narodih, ki je razviden in Vašega komentarja k izjavi.

Gotovo smo Slovenci življensko zainteresirani, da pride do enotnega nastopa vse jugoslovanske emigracije.

Saj tudi Vašo izjavo

imenujete slovenska formula in ne formula za Slovence. To pomeni, da jo smatrate kot konkreten predlog, namenjen celotni jugoslovanski demokratični javnosti, kako naj pride do sodelovanja.

Zaradi tega je popolnoma nerazumljivo, da v svojem komentarju pravite, da ne nameravate slovenske formule niti svetovati Srbom in Hrvatom.

Mi smo nasprotno mišljenja, da je treba formulo Srbom in Hrvatom ne samo svetovati, temveč tudi z vsem elanom propagirati.

Zelite tudi, da postanejo misli izražene v Vaši izjavi skupna last vseh Slovencev v zamejstvu. Vendar niste smatrali za potrebno, da nam jo pošljete v objavo, temveč smo jo morali po veliki zmudi prepisati iz "Svobodne Slovenije".

Ne verjamemo, da je umestno, danes ali kadarkoli, tako preziranje časopisa, za katerega dobro veste, da Vam je kot predsedniku Narodnega odbora za Slovenijo vedno stal ob strani, nesebično in brezpogojno.

Ker želimo, da postanejo misli izražene v Vaši izjavi skupna last vseh Slovencev, nočemo hliniti užaljenosti in objavljamo Vašo izjavo in komentar v celoti.

V Avstraliji živi skoraj deset tisoč Slovencev. Med njimi je prav gotovo precej pristašev Vaše stranke. Nerazumljivo nam je, da še niste postavili svojega zaupnika niti za Slovensko ljudsko stranko niti za Narodni odbor.

Prepričani smo, da bi s formalnim organiziranjem Vaše stranke v Avstraliji preprečili mnogo spletk in slepomišljenja proti skupinam, ki so sicer do Vas v opoziciji, vendar so kljub temu trdni podporniki Narodnega odbora in skupnega nastopa vseh demokratičnih protikomunističnih sil.

UREDNIŠKI ODBOR

SLOVENCİ NA KOROŠKEM

IN EMIGRANTSKI TISK

Zadnje čase je zopet precej razburjenja po slovenskem emigrantskem tisku v zvezi s preganjanjem koroških Slovencev.

Slovenci imamo perverzni užitek, da se vedno ponašamo z mučeništvom. Zato nam je tudi po godu, da imamo zopet priliko in se lahko naslanjamo ter obenem tudi lahko valimo krivdo za svoje neuspehe na druge narode.

Slovenci smo izgubili plebiscit na Koroškem, ker je precejšnje število Slovencev glasovalo za Avstrijo. Pritožujemo se pa nad Nemci, kot da bi od njih pričakovali, da naj glasujejo za Jugoslavijo.

Koroška je boleča rana slovenstva. Ne samo zato, ker smo jo izgubili, temveč, ker se iz njene izgube še vedno nismo nič naučili.

Pod ranjko Avstrijo smo se Slovenci namesto odloč nih zahtev omejili na ponižne "prošnje presvitlemu cesarju". Danes cesarja ni več, da bi mu oddajali prošnje, smo pa hvala Bogu našli papeža, da se pri njemu jokamo.

Tokrat je veliko ogorčenje zaradi odredbe krškega škofa o nemškem poku verouka v šolah. Seveda mislimo, da moramo zopet jokati in iskati milosti v Rimu.

Da so Nemci v istem položaju, ali bi se oni pritoževali in pošiljali delegacije v Rim?

Kadar je pokojni ljubljanski škof dr. G. Rožman prišel v Kočevje, je pridigal v nemščini. Če ne bi pridigal v nemščini, bi Kočevski Nemci enostavno ne prišli k maši. Nihče bi jih zaradi tega ne zmerjal z brezverci, temveč bi dolžili pokojnega škofa, da je nestrpen.

Zakaj se naši koroški Slovenci ne morejo poslužiti iste taktike, ki je

edino primerna za ponosen in samozavesten narod.

Če hočejo Slovenci na Koroškem svojo duhovščino, naj nemškim duhovnikom nehajo plaševati bero. Ni treba nobenih pritožb v Rim, ker se bo hitro pojavil kak papeški nuncij in preiskal, zakaj je zmanjkalo dohodkov.

Pa ne bi bilo niti potrebno. Krški škof sam bi se "mit brennender Sorge" začel učiti slovenščine.

Katoliška cerkev je nadnarodna organizacija in ji je popolnoma vseeno v katerem jeziku se poučuje verouk. Ne favorizira niti Nemcev, niti Slovencev in niti Kitajcev. Drugače svojega poslanstva ne bi mogla opravljati.

Stokanje in jokanje po časopisju samo ustvarja hudo kri, tako proti katoliški cerkvi kot proti Nemcem.

Oboje je nepotrebno ker Slovincem nič ne koristi. Nasprotno, v obeh primerih nam bo samo v škodo.

Če slovenska emigracija hoče pomagati koroškim Slovincem, naj zbira denar za slovenske šole in tisk. V emigraciji nismo taki reveži, da tega ne bi zmogli, če je volja za to.

Vpitje "dol s krškim škofom" in "dol z Nemci" pa samo ustvarja pri naših rojakih napačno pojmovanje, da so s samim vpitjem opravili svojo narodno dolžnost.

Slovenci že tako mislimo, da je dovolj, če se trkamo na prsa in kričimo, kako smo zavedni.

Demagoško prilizovanje in hujskarenje v tisku bo prav tako malo pomagalo koroškim Slovincem, kot so titovske demonstracije in ropotanje pomagale slovenstvu v Trstu.

Pomagaj si sam in Bog ti bo pomagal

ZA SLOVENSKI PREPOROD

Nadeli smo si ime Preporod iz dveh razlogov:

Prvo želimo počastiti spomin tistih predstavnikov slovenske mladine, ki so malo pred prvo svetovno vojno ustanovili organizacijo z imenom Preporod, da bi z njeno pomočjo vzgojili novo pokolenje borbenih ustvarjalcev narodne svobode.

Preporodovci niso bili edini, ki so se zavedali, da se morajo Slovenci povezati z južnoslovanskimi narodi v isti državi, če nočejo kot narod polagoma izumreti.

Skoraj vsak zaveden Slovenec je čutil, da naš narod zaradi pomanjkanja samozvesti in zaradi splošne politične brezbrčnosti ni bil zmožen zaježiti raznarodovalnega zagona nemštva v tedanji upravno razkosani Sloveniji, tudi če bi uživali popolno enakopravnost.

Vendar so bili voditelji Preporoda edini in prvi, ki so zagovarjali razbitje avstro-ogrske monarhije z direktno akcijo.

Kot vedno, je bilo tudi takratno slovensko politično vodstvo kratkovidno in omahljivo, počasno in neodločno. Ni moglo niti inspirirati samo sebe, kaj šele ves narod.

Na odločne zahteve in stremljenja mladine je gledalo kot na neizkušeno zaletelost.

Čeprav je bilo ozračje že nekaj let pred prvo svetovno vojno zelo napeto in je vsakdo čutil in slutil, da bo prej ali slej prišlo do spopada s Srbijo, slovensko vodstvo ni storilo ničesar, da bi narod pripravilo na ta usodepolni trenutek.

Preporodovci edini so propagirali upor proti avstro-ogrski monarhiji in so se tudi na njega pripravljali. Kot organizacija, ki je komaj vzklila, Preporod ni mogel

imeti zadostnega vpliva na razvoj dogodkov.

Ko je vojna izbruhnila, so se Slovenci pustili mobilizirati in gnati na bojišče kot ovce. Padali in umirali so v boju proti svojim bratom Srbom in Rusom, prelivali kri za stvar, ki ni bila niti najmanj v interesu slovenskega naroda, vse za večjo slavo in čast avstrijskega cesarja.

Kaj je takrat delala slovenska vodilna plast? Iz golega strahopetstva se je vdinjala avstrijski vojni propagandi in pomagala pošiljati v smrt svoje sonarodnjake, samo da reši lastne kože in položaje.

Malo je bilo slišati v poznejših letih o tej klavrni vlogi smetane slovenskega naroda. Največ zaradi tega, ker so bili vsi precej enako krivi in niso mogli drug drugemu preveč očitati.

Nosilci preporodove ideje niso mogli obdolževati nikogar, ker jih ni bilo več med živimi. Padli so na bojiščih, umrli po ječah ali pod streli vojnih oblasti, dostikrat izdani in zaničevani od svojih lastnih rojakov.

Slišati je bilo ugovore, da se ob izbruhu vojne ni bilo mogoče upreti avstrijskim oblastem in da slovensko vodstvo ni moglo prevzeti odgovornosti za krvoprelitje, ki bi ga tak upor povzročil.

Komunisti so med drugo svetovno vojno dokazali, da je tak upor mogoč celo proti mnogo močnejšemu in bolj brezobzirnemu sovražniku, kot je bila avstrijska oblast. Potrebni so volja, pogum in jasno načrtana pot.

Kar zadeva žrtve in krvoprelitje, ki bi jih upor povzročil, lahko rečemo, da bi jih bilo mnogo manj, ker enostavno gverila zahteva mnogo manj življenj

kot pa frontalni napadi, ki so bili uporabljani v prvi svetovni vojni. Poleg tega bi bile žrtve v svojo lastno korist in ne v tujo, kot so dejansko bile, svojim slovanskim bratom v pomoč in ne v breme.

Vsak narod se rodi v krvi, ker si mora vsak svojo svobodo priboriti in jo tudi braniti. Svoboda ni nikomur podarjena.

Lahko si predstavljamo, kakšen ponosen in zamoza-vesten narod bi bili Slovenci, če bi si sami priborili zedinjenje v Jugoslavijo. Prav gotovo ne bi imeli nobenih težav na Koroškem in Primorskem.

V Jugoslaviji sami bi takoj od začetka vladalo zdravo razmerje, ker ne bi klepčevali pred Srbi. Bili smo navajeni hlapčevstva iz Avstrije in se ga tudi v lastni državi nismo mogli otresti.

Danes seveda razpravljanje o preteklosti nič ne pomaga. Zgodovina nas uči, da se iz zgodovine nihče nič ne nauči, je rekel nek filozof.

Slovenci se do danes še nismo nič naučili in gornjo ugo tovitve potrjuje mo. Ne bo nam pa škodilo, če se priklonimo spomenu prvih preporodovcev z željo, da nas spremlja ista ljubezen do svojega naroda in preveva isti duh idealizma, požrtvovalnosti in poguma.

Kot oni, smo si tudi mi zastavili naloge, ki jih množice naših rojakov smatrajo za nemogoče.

Morda je bilo delo prvih preporodovcev mnogo težje. Danes smo navajeni sprememb. Takrat je pa bilo tisočletno gospodovanje Habsburžanov globoko zasidrano v ljudskem pojmovanju.

Najtežje se je boriti proti predsodkom in praznoverju. Vendar se je tudi Avstrija razsu-

la po štirih letih vojne kot stavba iz kart.

Nam bo delo v toliko olajšano, ker je v dnu duše vsakdo prepričan, celo komunisti sami, da komunizem ne more trajati večno.

II.

Drugi razlog, zakaj smo si naredili ime Preporod je čisto enostaven: Ime odgovarja našim stremljenjem in namenom.

Hočemo preporod slovenstva in slovenske dejavnosti.

Izhajamo iz stališča, da se v politiki nobena stvar ne zgodi slučajno. Kadar koli vidimo uspehe, smo lahko prepričani, da so bili na delu ljudje, ki so s svojim trudom in naporom uspehe omogočili.

Začetek in konec vseh problemov, ki jih Slovenci imamo, je pomanjkanje voljnih ljudi. Vsa naša dejavnost in vse naše ustanove stoje in padajo na ljudeh.

Slovenci nismo moralno na tleh zaradi pomanjkanja političnih programov. Teh imamo dovolj; le ljudi ni, ki bi jih uresničili.

Tudi po številu organizacij in poiskusov organizacij prednjačimo. Samo vse skupaj zelo malo pomenijo.

Vsi delamo napako, da hočemo vpreči voz pred konja. Vsi, tudi najbolj cinični med nami, si želimo močnih slovenskih organizacij. Saj je tudi ciničen mnogih izmed nas samo krinka, za katero se skriva boleč občutek, da smo slabiči.

Ne smemo pa pričakovati, da bomo imeli močne organizacije, če ne bomo imeli močnih idej. Organizacije nikoli ne morejo biti same sebi namen. In vendar je splošen in zelo razširjen argument v prid organizacijam, da moramo pokazati, da Slovenci nismo zadnji.

Če delamo v slovenskih ustanovah samo zato, da bi drugim narodom imponirali, se ne smemo čuditi, če imamo tako malo uspeha. Delo v organizacijah je

zelo nevhvaležno in zahteva mnogo žrtev in samozatajevanja. Tega pa ljudje, ki nimajo idej ali jih ideje ne vodijo, niso zmožni, vsaj ne dolgo.

Ljudi je treba najprej navdušiti za ideje. Če so ljudje navdušeni, so tudi pripravljeni stvar podpreti in za njo žrtvovati. Organizacija sledi temu skoraj spontano.

Zato pri Preporodu trenutno ne smatramo, da potrebujemo strumno organizacijo. Poudarek je na razširjanju idej. Organizacija je potrebna le v toliko, da omogoči razširjanje naših misli.

Nihče ne more žeti, če ni najprej sejal. Da ne bomo menciali z besedami - prva in glavna naloga Preporoda je politična propaganda.

III.

Kot prvo si moramo izbiti iz glave, da smo dobri narodnjaki, če svoj narod na vse pretege hvalimo.

Svoj narod ljubimo, ker smo se iz njega rodili. Zato ga ljubimo z vsemi njegovimi vrlinami in napakami.

Če nam je usoda našega naroda pri srcu, ne smemo potiskati glave v pesek kot noj. Prav nasprotno: opozarjati moramo na napake, ki jih ima in ki preprečujejo njegov napredek in razvoj.

Kako naj pričakujemo, da se bo naš narod znebil napak, če se na vse kriplje trudimo, da bi jih zakrili.

Demagogija in prilizovanje sta naš narod pripeljali do sedanjega tragičnega položaja. Z negativno tradicijo je treba pomesti, čeprav se s tem trenutno nakopljemo nasprotovanje mnogih dobronamernih rodoljubov.

Slovenci smo še vedno do vrata v romantiki, ki je bila moderna v dobi narodnega prebujenja. Kadar koli govorimo o slovenstvu, se naš jezik cedi z osladno sentimentalnostjo in čim dalj smo od realnih problemov, tem večji in boljši idealisti

se dozdevamo v očeh ljudi.

Besede so lepe, a dejanja? Ko pride do dejanj smo pa Slovenci najbolj brezobzirni oportunisti. Saj jih tudi lepo opravičimo: "Politika je svinjarija". S tem izgovorom so naše roke oprane in vest čista.

Zato je najprej potrebno, da v slovensko dejavnost vnesemo pravilno pojmovanje politike, čeprav bomo s tem naleteli na nerazumevanje.

Bolje nerazumevanje danes, kot pa zmešnjava in brezglavo zaletavanje v usodnih in odločilnih trenutkih.

Boljša je prva zamera, kot pa zadnja. Laž se vedno maščuje. V politiki pa privede do tragedije.

IV.

Dejstvo je, da je naš največji problem komunistični režim v domovini.

Komunistični sistem pije življenski sok našemu narodu in dokler ne bo uničen, se narod ne bo mogel svobodno razvijati in napredovati.

Slovenci v zamejstvu smo samo majhen delec naroda doma, samo veja, ki se bo prej ali slej posušila.

Zato je nepomembno vse delo v emigrantskih organizacijah, če ni zvezano in prilagojeno potrebam naroda v domovini.

Nekam preveč se je razpaslo med nami zgrešeno mišljenje, da je dovolj, če čakamo prekrižanih rok, dokler se ne bo odločilo med Ameriko in Sovjetsko zvezo, ali bo prevladala demokracija ali komunizem.

Tako mišljenje ni samo zgrešeno, temveč tudi zelo nevarno, ker predpostavlja, da je treba ljudem samo dati demokratično ustavo, pa bo demokracija zacvetela v vsej globini in širini.

Na žalost je vsaka ustava samo krpa papirja, če ljudje niso prežeti z demokratskim duhom.

Celo današnje ustava v Jugoslaviji ni tako napačna, samo da bi komunistična vlada res spoštovala (Nadaljevanje stran:13)

ZVEZA "BODOČNOST"

Južnoslovenski demokratski savez "Budučnost" je ime nove organizacije, ustanovljene na njenem prvem kongresu v Londonu 22. in 23. aprila letos. To zvezo sestavljajo bivši zboraši, (da jih zaradi lažjega opisa tako imenujem,) okoli lista HRVATSKA ZORA (urednik g. Roko Kaleb) in lista SRPSKI VIDICI. Ti ljudje so prekinili z Zborom dokaj davno in so bili izključeni zaradi svojih demokratskih pogledov. Ustanovitev Zveze predstavlja javno prekinitev z Zborom. Dasi so ti ljudje dali pobudo in ustanovili to novo organizacijo, bi bilo zgrešeno misliti, da je ta samo za bivše zboraše. Nasprotno, to naj bo le začetek organiziranja, dočim morejo biti člani zveze tako posamezniki kot skupine, ki pa v Zvezi ne izgube svoje osebnosti, ampak še naprej nadaljujejo s svojim delom. Tako je ta Zveza nekakšna konfederacija posameznikov in organizacij, ki so demokratske. V Zvezinem statutu je izrecno rečeno, da člani ne morejo biti "posamezniki ali skupine, ki pripadajo komunističnim, fašističnim ali bilo katerim drugim nedemokratskim organizacijam."

Po pravilniku je cilj Zveze, "da omogoči prebujanje in sodelovanje vseh domokratskih sil s področja Jugoslavije . . . Zveza zagovarja uporabo etičnih načel v javnem življenju, ideje demokracije in svobode, medsebojnega sodelovanja narodov Jugoslavije ter razumevanja in sodelovanja med vsemi narodi sveta."

Kongres je v svoji resoluciji navedel tudi te osnovne cilje Zveze: "Da ohrani in okrepi Jugoslavijo kot najboljši okvir za duhovni, politični, ekonomski in družbeni napredek njenih narodov

na osnovi svobode in enakopravnosti. Smatramo, da predstavljajo Združene države Jugoslavije najboljše politično-ustavno obliko za uresničitev zamisli." Med političnimi cilji je v isti resoluciji med drugim rečeno tudi: "Zveza poudarja in naglašava, da Združene države Jugoslavije ne bi bile popolne brez Bolgarov. Zveza je mnenja, da je treba ohraniti v osnovnih linijah sedanjo notranjo razdelitev Jugoslavije." V isti resoluciji je dalje govora o duhovno-prosvetnih, gospodarskih in socialnih ciljih.

Poleg pravil so bila sprejeta še Osnovna načela, ki vsebujejo Osnovne človeške pravice (osebna svoboda, politična svoboda, svoboda pred strahom, svoboda pred pomanjkanjem), Politična načela in Gospodarsko-socialna načela. Pogoji za članstvo je sprejem pravilnika in teh osnovnih načel. Eno in drugo bo tiskano tudi na slovenskem in makedonskem jeziku.

Poskusov, da bi prišlo do ustanovitve nekakšne jugoslovanske ali južnoslovanske organizacije, je bilo že prej nekaj. Še zdaj imamo Jugoslovanski narodni odbor s svojim

Delovnim odborom, (ki nič ne dela.) J.N.O. je izgubil - razen mogoče kot reprezentativno telo pred tujci - vsak vpliv na emigracijo, s tem pa tudi svoj pomen in raison d'etre, naj že potem cenimo posamezne njegove člane še tako visoko.

Svoječasno ustanovljena "Zveza Srbov, Hrvatov in Slovencev", s sedežem v Parizu, ki je nastopila pred emigracijo z eno ali dvema izjavama, pa je zaradi popolne organizacijske nesposobnosti tistih, ki so jo osnovali in vodili, umrla naravne smrti. Prav tako niso bili uspešni razni poskusi ustvarjanja srbskih in nato jugoslovanskih predstavništev. Zdi pa se, da utegne imeti ta nova Zveza "Bodočnost" možnost uspeha. Drugo vprašanje je, če bo uspela, kar bo dokazala bodočnost. Pogoji, ki kažejo na možnost uspeha, so številni. Med temi je vsekakor organizacijska sposobnost in volja za delo pri ljudeh, ki so Zvezo ustanovili. Poleg tega ima nova organizacija, kakršna je zdaj, gotovo privlačnost za najnovejše emigrante, ki jim ni jasna in jih tudi ne zanima razprava o važnosti ali koristi ali škodi 27. marca, o ravnogorcih in neravnogorcih in temu podobno.

(G. Vekoslav Farkaš v KLICU TRIGLAVA, maj 1960)

HRVATSKA ZORA Postamt I. Schliessfach 621
München, Germany

SRPSKI VIDICI Schlotthauerstr. 6/1,
München, Germany

OPOMENILO ŠPANSKIM ŠKOFOM

Pred kratkim je 342 katoliških duhovnikov v Španiji naslovilo svojim škofom pismo, v katerem obtožujejo vlado generala Franca: 1) da policija uporablja mučenja pri zasliševanju ljudi, ki so dostikrat celo nedolžni; 2) da zapira vlada politične nasprotnike ne da bi bila proti njim sploh

kakšna obtožba in jih drži v zaporih brez obsodbe; 3) da vlada s "superpropagando" potvarja javno mnenje.

Pismo se končuje s svarilom vsemu duhovništvu v Španiji, da mora cerkev opozarjati na položaj, ali pa bodo njen molk pripisovali pomanjkanju vesti.

O B R A Z I

I

Z glasnim šumom s kora
orgle so donele,
druži se z donenjem
glas soseske cele:

"Bodi počesčena,
rajska ti devica,
vseh nebes in zemlje,
naših src kraljica."

Tak soseska poje
in na prsi bije.
Skoz visoka okna
jasno sonce sije.

II

Ko je sonce vstalo,
dajal sem mu hvalo,
da na oknu rože
mi je obsijalo.

Sonce mi je reklo:
"Tebe, rož ni bilo,
ko mogočno z neba
zemlji sem svetilo.

Ti ko rosa zgineš,
jaz pa bom ostalo,
grob ti obsevalo:
revež, hrani hvalo."

III

Zida drobna mravlja
varno si mravljišče,
dan na dan ukvarja
se za blagor hiše.

Dolgo pot nastopi,
sto pedi od doma,
z blagom obložena
spet domov priroma.

Gnezdo svoje stavi
orel na višine,
svet s perotjo meri
čez vrhe, globine.

Ivan Cankar

O domovina, ti si kakor zdravje

Petnajst let in dlje ni videl Jure domovine.

Dečko krepak in zdrav, dela in sreče željan, se je napotil v svet. Dela je našel, sreče ne veliko. Pleča so mu bila široka pa je nosil breme, kakor mu ga je Bog dodelil.

Komaj se je še dobro ogledal tod in ondod, je stopil v novo tvornico kraj velikega mesta ter ostal tam petnajst let in dalje. Zjutraj, ko se je zdanilo, je hodil v tvornico, zvečer, ko se je mračilo, je hodil iz tvornice: belega dne ni videl. In vselej, kadar se je vračal iz tvornice, je bilo njegovo telo za tri kaplje siromašnejše: eno kapljo so popili silni stroji, druga kaplja se je izgubila v črnem prahu, tretja se je raztopila v žganju.

Nekoč, prav ko je vzdignil roko, da bi si obrisal z rokavom pot od čela, so nenadoma zaplesali stroji pred njim, kakor da so oživel; tudi sam se je zavrtel v kolobarju, in ko je pokleknil na tla, se mu je ulila iz ust črna kri.

"Kaj se je zgodilo?" je vprašal tovariša.

"Konec je, prijatelj, konec. Kmalu, se mi zdi, boš počival."

"Kako - počival?"

"E prijatelj, petnajst let in po tri kaplje na dan, po tri kaplje krvi, ni šala. Tudi jaz pojdem za teboj, vsi pojdemo - kdo bi se cmeril? Delal si, dodelal, pa umri."

"Če je treba umreti, bom ubogal," je rekel Jure pa je šel in se ni več vrnil v tvornico.

Dokler je delal, ni čutil in ni po-

mislil, kako je vrela iz telesa mlada moč v zmerom tanjšem curku. Zdaj je sedel brez dela na postelji, pa je bil ves truden in je spoznal, da je izžet in nadložen starec. Hudo se mu je storilo pri srcu.

"Glej, Jure," je pomislil. "Tako si delal petnajst let in dlje, nisi videl belega dne, ne užil veselja. Zate ni bilo praznika, jama izkopana bo tvoj praznik in tvoj počitek."

Tisti večer je slišal, kako so iz dalje, iz domovine zabučali lesovi.

"V pomladnem viharju me pozdravljajo," ga je spreletelo prav do srca.

Takoj je povezal culo in se odpravil na pot. Dolga je bila, tri dežele je premeril črni železniški voz. Ko se je belilo tretje jutro, je zadel Jure culo prek rame in stopil iz voza.

Komaj se je dotaknila noga rodne zemlje, je vzkipelo v njem in zaigralo kakor mlado življenje.

"Petnajst let in dalj te niso gledale moje osirotele oči, mati. Pozdravljeno, ti polje neizmerno, blago dišeče, pozdravljeni, ponosni gozdovi, do neba pojoči, in od srca pozdravljen, rodni kraj, ki se beliš na zelenem brdu."

Kje je bolezen? Kje utrujenost? Ogenj se je povrnil v oči, moč je vzkipela v prsih.

"Blagoslovljena, zahvaljena, mati domovina, rodnica, usmiljena prepovednica."

Z veselim koraki je stopal v kreber. Na klancu mu je prišel nasproti sosed mlad fant nekoč, zdaj mož brkat in mrk.

"He, Janez," je vzkliknil Jure. So-

sed je molčal.

"Kaj me ne poznaš več? Jure sem."

"Jure? Kateri Jure?"

"Petnajst let in delj - "

"Glej no, tisti Jure? - Hudo si se spremenil, bolan si in suh, rodna mati bi te ne spoznala."

Juretu je segla žalost v srce. Pod vasjo je srečal drugega soseda. Tudi drugi sosed ga ni spoznal.

"Tisti Jure, praviš? Pa čemu se vračaš zdaj, Jure, iz nemških dežel?"

"Da umrem v domovini."

"Ali si veliko prislužil tam?"

"Bolezen sem prislužil."

"Kar dovolj za smrt. Kako boš živel, ko nimaš ne koče ne polja in tudi že kmalu ne rok?"

Jure je povесil glavo.

"Nemški deželi si dal življenje, domu pa si prinesel smrt, Jure."

Žalosten je šel Jure dalje.

"Kam bi?" je pomislil. "V šumo pojdem med tujce in žganjarje, tudi sam tujec v domovini."

Srečal je tretjega soseda in povесil glavo pred njim, še preden ga je ogoril.

"Pa kam zdaj, Jure?" je vprašal sosed. "Siromaki smo in težko je hraniti človeka, ki je v tuji deželi potrošil

mladost."

"V šumo pojdem."

"Kako v šumo? Saj komaj stojiš pred menoj, kakor si. Ne, v šumo ne pojdeš, še na polje ne, temveč na gorko slamo."

Juretu se je zdelo, da nosi kamen na hrbtu. Truden je bil in je sedel kraj poti na culo, da bi počival. Pobral je grudo prsti in jo pobožal kakor lice otroku.

"Zemljica, mati."

Sloza je pala na grudo: takrat je bil Juretov obraz vel in mrtvaški, kakor obraz starca, sedečega pred jamo, zanj izkopano.

Dolgo je počival Jure, in ko je vzdignil glavo, so stali sosedge pred njim.

"Tako je, Jure, ne bomo ti kratili gorke slame, tudi kruha ne; in ne bomo ti očitali, Jure, da ne žanješ, kjer si sejal. Pozdravljen nam."

Jure je vstal.

"Ljudje božje, bratje, domovino sem imel in zdravje. Ko sem oboje izgubil, so spregledale moje oči in videle, da sem imel zdravje in domovino.... Pokažite mi, bratje, kje je jama, zame izkopana."

Truden je bil in je legel v hlev na gorko slamo in zaspal in se ni več prebudil

Simon Gregorčič

NAZAJ V PLANINSKI RAJ

Pod trto bivam zdaj
v deželi rajsko mili,
srce pa gor mi sili,
nazaj v planinski raj.
Zakaj nazaj?
Nazaj v planinski raj!

Tu zelen dol in breg,
tu cvetje že budi se,
tu ptičji spev glasi se,
gore še krije sneg.
Zakaj nazaj?
Nazaj v planinski raj!

O, zlatih dni spomin
me vleče na planine,
po njih srce mi gine,
saj jaz planin sem sin!
Tedaj nazaj,
nazaj v planinski raj!

Glej ta dolinski svet,
te zlate vinske griče:
te nič, te nič ne miče
njih južni sad in cvet?
Zakaj nazaj?
Nazaj v planinski raj!

In to nič ni mar,
da dragi srčno vdani
ti kličejo: "Ostani,
nikar od tod, nikar!"
Zakaj nazaj?
Ne vprašajte, zakaj!

Cvetko Golar

S E T E V

Vsa zelena je ledina
in zeleno vse je polje.
Kmet na njivi že od zore
orje, seje zlate volje.

Na poljane, na planine
pomlad rož je natrosila
in drevesa v ponosne
bujne šopke premenila.

Pomlad sveta! Sij v srce mi
vanje sejem zrna zlata:
naj vzkale, se oplode mi,
bodi žetev mi bogata!

V objavo smo prejeli:

Jugoslovansko sokolstvo
Osrednji odbor za obnovo

OKROŽNICA

ŠT. 6

Bratje in sestre!

V naših akcijah in težnjah, da vsestransko obnovimo jugoslovansko sokolstvo, je naša dolžnost obnoviti tudi vez z ostalimi slovanskimi sokolskimi organizacijami, vezi, ki so svoječasno bile tako prisrčne. Pred vsem je tu bratsko šeškoslovaško sokolstvo, matica gelokupnega sokolskega gibanja.

Čehoslovaški sokoli so vlagali mnogo naporov in sredstev, da so pomagali ostalim slovanskim sokolom do hitrejšega in boljšega razvoja - in to vedno v duhu slovanske vzajemnosti. Bili so nam vedno vzor izredne požrtvovalnosti in discipline v opravljanju sokolskih dolžnosti, zato so na polju telesne vzgoje dosegali uspehe, katerih si mnogi večji in bogatejši narodi niso mogli zamisliti.

Njihovo domovino je zadela ista usoda in čehoslovaška emigracija se je takoj oklenila konstruktivnega dela. V okviru tega delovanja ima sokolska organizacija važno mesto. S pomočjo "nove emigracije" je bilo osnovanih mnogo novih sokolskih društev, obnovljeno je delo v nekaterih starih društvih in sokolsko delovanje stare emigracije je poživljeno.

Ta čas ima čehoslovaško sokolstvo v zamejstvu preko 300 društev. Vsa društva so delavna, gradijo se sokolski domovi, prirejajo zlet in javni nastopi, organizirajo vadiateljski tečaji in izdaja več sokolskih listov. V "sokolskem poročilu" javljajo tedensko v domovino po radiu "Svobodna Evropa" vesti o delavnosti sokolstva. Na Dunaju v Avstriji deluje 8 čehoslovaških sokolskih društev, a poleg

tega je tam še telovadna organizacija orlov in društva čehoslovaškesocialne demokracije.

Kakšna sreča, če bi tudi jugoslovanska emigracija sledila temu lepemu vzgledu konstruktivnega delovanja. Ali nikdar ni prepozno, potrudimo se, da odstranimo iz svojih vrst vsako brezbriznost in lagodnost in da se brez oklevanja zvrstimo v sokolske vrste ter oprimemo nujno potrebnega konstruktivnega dela.

Z obnovitvijo aktivnega sodelovanja z bratskim čehoslovaškim sokolstvom, ki je bilo sklenjeno na današnji seji v Jugoslovanskem domu, kateri so prisostvovali zastopniki čehoslovaškega sokolskega društva, starosta brat František Kuba in Jaroslav Černi - brat Josip Benko, zastopnik čehoslovaške sokolske zveze za Južno Ameriko, je poslal pismene pozdrave, ker se vsled bolezni ni mogel seje osebno udeležiti - in članstvo Jugoslovanskega sokolstva, nam bo nadaljnje delo olajšano.

Ponovno pozivamo vse nekdanje pripadnike Jugoslovanskega sokolstva, da organizirajo vsaj najmanjše sokolske enote - "gnezda" - (krožke), ki morejo imeti 5 članov ali več, a nas o tem obvestijo.

Posamezniki naj se včlanijo pismeno v smislu naše okrožnice št. 5. Kdor lahko telovadi in je v kraju Čehoslovaški sokol, naj se vpiše kot redni član tega društva, a nas o vstopu obvesti. Vpišite v čehoslovaška sokolska društva tudi našo mladino, kjer so telovadnice pristopne. V Kanadi deluje v tamkajšnjih čehoslovaških sokolskih društvih že več naših bratov.

V upanju, da bo 15. maj 1960, to je dan "obnovitve aktivnega sodelovanja jugoslovanskih sokolov z bratskim Čehoslovaškim sokolstvom", važen mejnik v življenju in delu na povezovanju in obnavljanju zamejnega jugoslovanskega sokolstva, Vas vse, ki ste dobre volje, vabimo.

"Složno na delo, 100 letnica vseslovanskega sokolstva (1962) je pred vrati.

Zvestoba za zvestobo!

Zdravo!

Na zdar!

Pročelnik: Janko Jazbec,
Tajnik: Miloš Prelog,

DOM V SYDNEYU

Slovene Dom Pty.Ltd. je imel občni zbor delničarjev v soboto 25. junija.

Na dnevnem redu je bila volitev novih direktorjev, in razpravljanje, kako pokriti dolg, ki ga je družba napravila v zvezi s nakupom hišne opreme in popravil.

Ker ni prišlo do nobenih pozitivnih sklepov, je bil občni zbor preložen za dva tedna.

V soboto 9. julija je večina delničarjev pristala, da posodijo družbi vsak po £ 25. Pristopilo je tudi nekaj novih delničarjev.

Po odmoru so bili soglasno izvoljeni sledeči novi direktorji:

g. D. Lajovic,

g. L. Sevnik,

g. V. Menart.

Gg. J. Perko in L. Klakočar ostaneta direktorja kot je predvideno v pravih družbe.

Obiskujte naš Dom

7 Metropolitan Road

ENMORE

Postani delničar
Slovene Dom Pty. Ltd.

(Iz strani: 8)

zakone.

Prepričevanje, da je uso-
da našega naroda popolnoma
v rokah velesil in da je
Slovenci sami ne moremo
niti izboljšati niti po-
slabšati, je bilo že med
zadnjo vojno izgovor za
strahopetnost in lenobo.

Anglija in Amerika boste
odločili po svoje, pa naj
delamo, kar hočemo, je bi-
la parola. Med tem ko so
si komunisti z borbo in
žrtvami pridobivali hege-
monijo nad osvobodilnim
gibanjem, je generacija
takratne vodilne plasti
smatrala za najbolj pame-
tno in modro, če se potu-
hne in zviška ter pomilo-
vanjem gleda na napore in
borbo tistih, ki so sku-
šali preprečiti komunisti-
čno revolucijo. Za pri-
sluškovanje londonskemu
radiu, v skritem kotu in
ponoči, bi pa morali dobi-
ti še odlikovanje po osvo-
boditvi. Vsaj tako so si
predstavljali.

Ne smemo pozabiti, da
je vedno bilo, je in bo,
da nima nikoli nobena ve-
lesila popolne prevlasti
nad svetom. Vsak manjši
narod je vedno v območju
križajočih se interesov
dveh ali več velesil in
da odvisi od vsakega po-
sameznega naroda, kako
zna jadovati v različnih
tokovih in kako spretno
umejo njegovi politični
predstavniki izrabljati
nasprotujoča stremjenja
velesil v svojo lastno ko-
rist.

Narodi, ki to dobro zna-
jo, pravimo, da imajo sre-
čo, ker so na dobrem polo-
žaju. Narodi, kakor je
naš, ki zaradi svoje nedi-
scipliranosti in pomanjka-
nja čuta odgovornosti in
kratkovidnega oportunizma
tega ne zmorejo, pravimo,
da imajo smolo, ker so na
slabem položaju.

Pogoji in položaj so v
obeh primerih isti, samo
eden jih zna izrabiti
drugi ne. Prvemu so isti
pogoji blagoslov, kot so
drugemu prokletstvo.

Prav zato, ker smo na

križišču različnih inte-
resov velesil, se moramo
z vso energijo pripravljati
že sedaj, da bomo v
ugodnem trenutku znali
izrabiti priliko.

Še vedno obstoja ugovor,
da Slovenci v zamejstvu
ne moremo odločevati, ker
ima le narod v domovini
to pravico.

Prvič ni tu nobenega
vprašanja o odločevanju
in drugič ni nobenega
vprašanja, kdo ima pravi-
co.

Vsi vemo, da je komuni-
stični režim ovira napred-
ku in razvoju in da ga je
treba vreči.

Slovenci v zamejstvu
uživamo dobrobiti demo-
kratičnih svoboščin in
nas komunistična uprava
ne žuli niti materialno
niti duhovno. Je narod v
domovini, ki trpi pod bičem
komunistične samovolje. V
tujini nas samo boli sra-
mota, da se civiliziran
in kulturni narod, kot smo
Slovenci, pustimo straho-
vati od peščice oblasti-
željnih titovskih pusto-
lovcev in da nam komuni-
stični režim ne dopušča
tako proste stike z domo-
vino, kot jih imajo svobo-
dni narodi. Ni nobenega
vprašanja o odločevanju.
Vprašanje je o pomoči, ki
jo tujina lahko da, da se
narod enkrat znebi komu-
nistične navlake. Zato
tudi ni nobenega vprašanja
o pravicah. Vprašanje je
samo, kaj v tem pogledu
lahko naredi narod doma
in v čem mu lahko pomagamo
iz tujine.

Borba proti komunizmu
ne pomeni borbo za oblast.
Proti komunizmu se borimo
zato, ker zanika pravice
naroda v domovini, da si
svobodno izbira svojo
vlado in način uprave.
Mi smo med prvimi, ki so-
glašajo, da ima samo narod
v domovini pravico odlo-
čevati. Vemo pa tudi, da
naš narod danes te pravice
nima in mu zato želimo
pomagati z vsemi sredstvi,
ki jih imamo na razpolago,
da si pravice pridobi.

Pomagati pa že imamo
pravico, kot imamo tudi
pravico pošiljati pakete
in denar.

Ker je to narod iz ka-
terega smo izšli, imamo
celo dolžnost, da mu ob
težki uri stojimo ob stra-
ni.

Ko boste enkrat v domo-
vini vladale svoboda in
demokracija, bodo od emi-
grantov imeli samo tisti
pravico 'odločati', ki se
bodo vrnili domov in bodo
kot državljani imeli ak-
tivno in pasivno volilno
pravico.

Da se taka in podobna
vprašanja pojavljajo med
našo emigracijo, samo ka-
že, kako smo Slovenci za-
ostali v politični izo-
brazbi. Sicer, če bi ime-
li potrebno politično izo-
brazbo, ne bi komunizem
nikoli prišel na oblast.

Kot smo že omenili, je
samo vprašanje, v čem lah-
ko mi domovini pomagamo,
da se otrese komunistične-
ga jarma.

Komunizem lahko pade z
uporom, vojsko ali pa po-
stopno demokratizacijo.
V vsakem slučaju morajo
demokratske sile vedeti
in se sporazumeti na tem,
kaj hočejo. Alternativa
je kaos; in v kaosu cvete
komunizem.

Narod v domovini nima
svobode besede, da bi lahko
razvil in formuliral de-
mokratske ideje in način
njihove prilagoditve po-
sebnim slovenskim razme-
ram. Niti nima možnosti
že izgrajene ideje razšir-
jati.

Razširjati se pravi pro-
pagirati in razširjanje
je propaganda, če nam je
beseda všeč ali ne.

Politična propaganda je
edino in najboljše orožje,
ki ga emigracija ima. In
vendar je vprav propaganda
najbolj zanemarjena v emi-
grantski javnosti.

Preveč radi podcenjujemo
moč propagande in je ravno
propaganda tisto orožje,
kateremu se imajo komuni-
sti zahvaliti, da so uspe-
li. Kakor hitro je pre-

nehal delovati apel komunistične propaganda, se je tudi ustavilo komunistično napredovanje. Vse moderno orožje ne pomaga, če ni morale. Propaganda pa gradi moralo.

Najprej moramo seveda dvigniti moralo med emigranti samimi. Vsakdo bi naravno pričakoval, da bo politična emigracija prvih povojnih let najbolj delovna in vstrajna. Na žalost se je dolga leta zanašala na podporo zapadnih demokratskih sil. Ker te pomoči ni bilo v toliki meri, kot so nekateri pričakovali, so se razočarali in izgubili vsako nado.

Osnovno načelo naše borbe mora biti, da ne pričakujemo pomoči od nikoder in da se zanesimo samo na svoje lastne moči. Na ta način si ne bomo samo prihranili razočaranja, temveč bomo začeli tudi bolj trezno presoјati položaj. Nihče ne more biti ponosen in samozavesten, če živi od miloščine. Brez ponosa in samozavesti pa ne more biti dobre morale.

(Nadaljevanje prihodnjič)

OBVESTILO ČITATELJEM

Pred nekaj meseci smo v Žaru prenehali prinašati dnevne novice iz svetovnega dogajanja. Ugotovili smo namreč, da po takih novicah ni dovolj potrebe. Tisti naših rojakov, ki se zanje zanimajo, se kaj hitro naučijo angleščine. Dnevne novice čitajo v avstralskem časopisju, ki se mu nikoli ne bomo mogli približati niti po kakovosti niti po obsegu niti po ceni, še manj pa po naglici poročanja in dostave; zato tudi ni več potrebno, da izhajamo dvakrat mesečno. S pričujočo številko začenjamo zopet kot mesečnik. S tem olajšamo in pocenimo tisk, ne da bi zmanjšali obseg tvarine.

Žar bo v prvi vrsti glasilo Slovenskega preporoda, vendar bo še vedno prinašal novice iz domovine in iz slovenske dejavnosti v zamejstvu, ker teh v avstralskem tisku ne moremo čitati.

OBMEJNI PROMET NA GORENJSKEM

Na Gorenjskem so v teku priprave za otvoritev malega obmejnega prometa z Avstrijo, podobno kot na področju Trsta z Italijo.

Mali obmejni promet se bo razvijal v obmejnem pasu v širini 10 km in se bo raztezal od Zgornje Jezerske doline preko Tržiča in gornje doline Savce do Martuljka. Trenutno je največji problem, kako preskrbeti artikle, ki bi privabili avstrijske kupce.

Avstrijci bodo smeli prenesti preko meje 10 ti - soč šilingov, za Jugoslovane - vsaj letos - pa ne bo tako ugodno, ker bodo smeli nesti preko meje le manjše vsote. Oblasti se daj zbirajo podatke, da bodo mogle pravočasno izdati dvojezične izkaznice za svoje državljane.

800 LET STARA LADJA V JADRANU

Pri otoku Silba v področju Zadra so potapljači, ki so iskali nahajališča morskih gob, odkrili v globini 40 metrov poškodovano galejo, ki je stara okoli 800 let.

V galeji so našli dva zvona iz italijanskega mesta Ancone. Sklepajo, da je ladja vozila zvonove na našo obalo in se na poti potopila.

Manjši zvon, ki so ga dvignili in razstavili v Šibeniku, tehta 1900 kg, medtem ko teža drugega zvona ni znana.

900 LET KRANJA

Kranj praznuje letos pomemben jubilej. Minilo bo 900 let, od kar je mesto prvič omenjeno kot utrdba "Creina", ki je bila hkratu sedež kranjske marke, ustanovljene v obrambo proti madžarskim vpadom. Kranj je bil v 11. stoletju izhodišče zmagovitih pohodov proti Madžarom, ki so pustili po naših krajih.

Kranj je takrat imel vo-

dilno vlogo na Kranjskem in se je meja kranjske marke premaknila v kranjsko kotlino šele med boji z Madžari. S tem je tudi Kranj začel izgubljati vođeče mesto v korist Ljubljane.

Ni znano, kdaj je Kranj dobil mestne pravice, vendar so prvič omenjeni kranjski meščani 1221, mesto samo pa 1256. Tako je bil Kranj v sredini 15. stoletja mestna naselbina v pravem pomenu besede.

Prve začetke meščanske organizacije predstavlja srenja ali "mestna občina". Sredi 14. stoletja se razvije iz srenje mestni svet. Mestni privilegiji so znani iz časov Ernesta Železnega, ki je bil poslednji po slovenskem običaju ustoličeni knez nemškega rodu. Leto je potrdil mestne pravice in svoboščine. Isti privilegiji so bili potrjeni ponovno leta 1529 in 1637 ter tudi kasneje, čeprav mesto ni imelo svojega "odvetnika". Prvi kranjski odvetnik ni bil nihče drugi kot dr. France Prešeren, ki je bil nastavljen leta 1846.

NOVA SLOVENSKA KNJIGA

"DNEVI SMRTNIKOV" je izbor emigrantske proze, ki je pravkar izšla pri založbi SKA v Argentini. V njej je 24 različnih zgodb za večerno branje. Dela v knjigi je napisalo sedemnajst naših najboljših pisateljev v emigraciji, kar je lep dokaz slovenske kulturne živahnosti v zamejstvu. Naročite jo pri uredništvu "MISLI".

ZAHVALA

Javno se zahvaljujem č.gg. Nace Čretniku, direktorju Jugoslov. katol. misije v Franciji in njegovemu pomočniku Jožetu Flisu, ki sta mi izkazala vso pomoč pri izselitvi v Avstralijo kot že tisočim drugim. Njun naslov je: 4, rue St. Farreau, Paris XX.

Roman Perko, Sydney

JUGOSLAVIJA v ŠTEVILKAH

Po ljudskem štetju iz 1. 1921. je imela Jugoslavija na 247.542 kv. km. 11,984.911 prebivalcev ali 48,4 na kv. km.

L. 1931 je imela 13,934.038 ali 56,3 na kv. km.

Druga svetovna vojna je zahtevala okoli 1,7 milijona žrtev v povprečni starosti 22 let.

V sredini 1959 je bilo 18,795.000 prebivalcev na 255.804 kv. km., medtem ko v l. 1960. cenijo prebivalstvo na 19.118.000.

Jugoslavija je po številu prebivalcev na osmem mestu, po velikosti pa na desetem mestu v Evropi.

Srbov je iz popisa prebivalcev v letu 1953 7,066.000 ali 41% vsega prebivalstva. V sami Srbiji jih živi 4,103.000, v Vojvodini 872.000, v Kosovu Metohiji 191.000, v

Bosni in Hercegovini 1,246.000, na Hrvatskem 598.000.

Hrvatov je 3,975.000 ali 23% vsega prebivalstva. Od njih živi v Hrvatski 3,109.000, v Bosni in Hercegovini 662.000, v Vojvodini 124.000.

Slovencev je 1,492.000 ali 8% vsega prebivalstva. V Sloveniji jih živi 1,415.000, v Hrvatski 42.000, v Srbiji 16.000, v Vojvodini 7.000, v Bosni in Hercegovini 10.000. Za slovenski materini jezik se je izjasnilo 1,483.000 Slovencev.

Za makedonski materini jezik in narodnost se je prijavilo 931.000.

Slovanske narodne manjšine štejejo 931.000. Slovakov je 83.000, Čehov 34.000, Rusinov 30.000 in Bolgarov 57.000.

Neslovanske narodne manjšine štejejo 1,840.000 ali 10% skupnega prebivalstva. Od teh je: Madžarov 507.000 ali 3%, Albancev-Šiptarjev 752.000 ali 4%, Turkov 254.000, Ciganov 80.000, Nemcev 62.000, Rumunov 62.000 in Vlahov 37.000.

Po veroizpovedi: pravoslavni 7,011.000 (41%), katoličani 5,383.000 (32%), muslimani 2,083.000 (12%), brez vere 2,085.000 (12%).

Letni prirastek je bil v teh letih 300.000. Največji prirastek ima Bosna in Hercegovina, nato sledijo Makedonija in Črna gora. Najmanjši prirastek je v Hrvatski.

Podatki: dr. Anton Melik - JUGOSLAVIJA
ZEMLJEPIŠNI PREGLED

	Površina v km ²	Prebivalstvo		
		1948	1953	1960
Jugoslavija	255.804	15,842.000	16,998.000	19,118.000
Slovenija	20.226 7,21%	1,439.000 9,08%	1,505.100 8,85%	1,582.000 8,27%
Hrvatska	56,353 22,03%	3,780.000 23,86%	3,942.000 23,19%	4,212.000 22,03%
Bosna in Hercegovina	51.139 19,99%	2,565.277 16,19%	2,847.790 16,75%	3,448.000 18,03%
Črna gora	13.812 5,40%	377.189 2,38%	419.873 2,47%	517.000 2,70%
Makedonija	25.713 10,14%	1,152.986 7,28%	1,304.514 7,67%	1,571.000 8,22%
Srbija	88.361 34,54%	6,527.966 41,21%	6,979.154 41,06%	7,788.000 40,73%

DR. SLODNJAK UPOKOJEN

Znani avstrijski slavist prof. J. Matl je napisal v reviji "Osteuropa" oceno dr. Slodnjakovega dela v nemščini "Die Geschichte der Slowenischen Literatur." Iz ocene je razvidno, da gre za resno delo istega avtorja, ki je 1934 napisal "Pregled slovenskega slovstva".

Zaradi poslednjega dela v nemščini, kateremu po režimskem okusu manjka marksističnega duha, se je dr. Slodnjak režimu zelo zameril. Napadala sta ga tisk in Ljubljanska univerza in so ga zaradi tega tudi predčasno upokojili.

DEKLETA - NIZARJI

V Ljubljani bo v tem letu le 14 učnih mest za vajenke v šiviljski stroki - okrog 300 deklet, ki so letos končale osemletko pa se želi izučiti v tem poklicu. Posredovalnice in posvetovalnice za delo predlagajo, da si tudi dekleta izberejo poklice, ki jih sedaj opravljajo izključno moški.

R O J S T V A

V družini g. Franca in ge. Marije Počkaj (r. Kalc) iz Paddingtona, NSW, so dobili sina, ki so ga 13. junija krstili na ime Peter Anton.

V družini g. Viktorja in ge. Ivette Brodnik (r. L'Eglise) iz Corrimala, NSW, so dobili prvorojenca, ki so ga krstili na ime Mihael.

V družini g. Franca in Dragice Šifter (r. Žičkar) iz Wollongonga, NSW, so dobili prvorojenca, ki so ga krstili na ime Silvin.

V družini g. Jožeta in ge. Štefanije Markič iz Perth, W.A., so dobili hčerko, ki so jo krstili na ime Lilijana.

V družini g. Ivana in ge. Angeline Pavšič iz Wanneroo, W.A., so dobili prvorojenka, ki so jo krstili na ime Linette Anne.

V družini g. Alojza in ge. Julke Ahačevčič iz Perth, W.A., so dobili prvorojenka, ki so jo krstili na ime Julka.

V družini g. Jožeta in ge. Nade Zigmund (r. Vukovič) iz Osborna, W.A., so dobili dvojčka, ki so ju krstili na ime Frank John in Millie Rose.

Ga. Gabrijela Žele (r. Želko), vdova po pok. Stanku Želeju iz Adelaide, S.A., je rodila dečka, ki so ga 4. junija krstili na ime Stanko. Očeta je ubil električni tok januarja letos.

V družini g. Ivana in ge. Alde Batista (r. Juriševič) iz Adelaide, S.A. so dobili hčerko, ki so jo 22. maja krstili na ime Eleonora Helen.

V družini g. Milana in ge. Ivanke Lukač (r. Renner) iz Adelaide, S.A., so dobili prvorojenca, ki so ga 22. maja krstili na ime Edvard Ivan.

V družini g. Ivana in ge. Angele Lutar (r. Demša) iz Adelaide, S.A., so dobili prvorojenca, ki so ga 22. maja krstili na ime Štefan Ivan.

V družini g. Viktorja in ge. Mihaele Semelbauer (r. Ambrož) iz Springfiel- da, Tas., so dobili prvo- rojenca, ki so ga 19. ma- ja krstili na ime Rudolf.

V družini g. Ivana in ge. Anice Cenin (r. Salmič) iz Springfiel- da, Tas., so dobili sina, ki so ga 29. maja krstili na ime Franc.

V družini g. Romana in ge. Jožefine Starc (r. Bratovič) iz Geelonga, Vic., so dobili sina, ki so ga 12. junija krstili na ime Danilo.

V družini g. Antona in ge. Danice Jusetič, (r. Poroprat) iz Geelonga, Vic., so dobili hčerko, ki so jo 12. junija krstili na ime Aleksandra Marija.

V družini g. Karla in ge. Frančiške Knap (r. Prislant) iz St. Albansa, Vic., so dobili hčerko, ki so jo 12. junija krsti- li na ime Albina Kristina.

V družini g. Alojza in ge. Ljudmile Gombač, (r. Tomec) iz Springvale, Vic. so dobili prvorojenca, ki so ga 18. junija krstili na ime Frank Alojz.

V družini g. Janeza in ge. Ane Zemljič (r. Ho- zjan) iz Carltona, Vic., so dobili 19. junija pr- vorojenca, ki so ga krsti- li na ime Janez Martin.

P O R O K E

V Leedervillu, W.A., sta se poročila g. inž. Aleks Donatti in gdč. Vera Sfi- ligoj. Ženin je doma iz Pulja, nevesta pa iz Go- rice.

30. aprila sta se poro- čila v Northamu, W.A., g. Leopold Masten in gdč. Ada Sontag.

4. junija sta se v Mel- bournu poročila g. Milan Lotrič in gdč. Marija Ko- kot. Ženin je doma iz Ljubljane, nevesta s Tur- škega vrha na Štajerskem.

4. junija sta se v Mur- rummeeni, Vic., poročila g. Franc Pongračič in gdč. Marija Horvat. Ženin je doma iz Šmartnega na Po- horju, nevesta pa iz Čre- šnovcev v Prekmurju.

4. junija sta se poro- čila v Melbournu, Vic., g. Egidij Mohovič in gdč. Anica Brožič. Ženin in nevesta sta doma iz Istre.

11. junija sta se poro- čila v Geelongu, Vic., g. Dorotej Roba in gdč. An- tonija Berginc. Ženin je Italijan iz Trsta, nevesta pa je iz Gorice.

11. junija sta se v Mel- bournu poročila g. Marjan Rožanc in gdč. Ana Wdowin. Ženin je doma iz Varej na Primorskem, nevesta pa je Ukrajinka.

18. junija sta se v New- portu, Vic., poročila g. Štefan Toplak in gdč. Ivanka Bauman. Ženin in nevesta sta doma iz Žrkov- cev pri Mariboru.

18. junija sta se poro- čila v Newportu, Vic., g. Avguštin Pavlič in gdč. Danila Cek. Ženin je doma iz Gradina v Istri, neve- sta je iz Trsta.

18. junija sta se poro- čila v Paddingtonu, N.S.W. g. Silvan Ivan Franca in gdč. Zora Pavlovec. Ženin je doma iz Gradišča pri Kopru, nevesta pa iz Hru- šice pri Podgradu.

25. junija sta se v Paddingtonu, N.S.W., po- ročila g. Leopold Matelič in gdč. Rozalija Ostanek. Ženin je doma iz okolice Nove Gorice, nevesta pa iz Št. Vida pri Stični. Nevesta je prispela 17. junija z "Oceanio" iz Francije.

SREČNIM STARŠEM IN NOVOPOROČENCEM
ČESTITAMO

(Podatki iz "MISLI")

IZSUŠITEV LJUBLJANSKEGA BARJA

Okrajni ljudski odbor Ljubljane bo najel posojilo 2.6 milijard dinarjev za izsušitev Ljubljanskega barja. Dela naj bi bila izvršena v desetih letih. Namesto sedem ti-

soč glav živine, kot jih po poročilih redijo sedaj, jih bodo potem 45.000. S to zadnjo izsušitvijo bo tudi znana ljubljanska megla popolnoma izginila.

IZVOZ MOTORNIH KOLES

Tovarna motornih koles "Tomos" v Kopru je doslej poslala na Švedsko 2.000 motornih koles in verjetno bodo v isto državo letos izvozili več tisoč mopedov. Za Tomosove mo-

pede se zanimajo tudi Francija, Belgija, Holandija.

Jugoslavija prodaja industrijske proizvode v inozemstvu veliko ceneje kot na domačem tržišču.

PROCES PROTI VOHUNOM

Okrožno sodišče v Novi Gorici je obsodilo 74 let starega Franca Uršiča iz Šempetra pri Gorici na 3 leta ječe.

Pred vojaškim sodiščem v Ljubljani so bili obsojeni italijanski državljani

Andrej Perko iz Gorice na 10 let ječe in dva jugoslovanska državljana po priimku Vodopivec na dve in tri leta ječe.

Vsi so bili obtoženi vohunstva, baje v korist Anglije.

IZGON ZA TATOVE

Pred okrožnim sodiščem v Ljubljani je po večtedenski razpravi bila obsojena skupina tatov koles in mopedov. Načeloval ji je 29letni Franc Prudič, ki je bil obsojen na 12 let ječe. Pri aretaciji se je branil z revolverjem, a se je predal, ko je bil ranjen. Vsi obtoženci so dejanja za-

nikali.

Zanimivo je, da so trije bosojenci, ki so tuji državljani, bili tudi obsojeni na izgon iz države po prestani kazni. Čeprav je bil zakon o izgonu obsojenih tujih državljanov veljaven ves čas, je to prvič, da je sodišče tako kazni izreklo.

PIJANČEVANJE

V Jugoslaviji popijejo vsako leto za 120 milijard dinarjev alkoholnih pijač. Alkohol uživa nad 5 milijonov prebivalcev, od katerih je 200.000 kroničnih pijancev. V Vojvodini na primer pride na vsaka dva

dinarja izdana za knjige in časopisje tisoč dinarjev izdanih za alkohol. Gostinska podjetja so lani prodala za 39 milijard dinarjev alkoholnih pijač, a za hrano je bilo izdanih le 28 milijard dinarjev.

D R O B N E N O V I C E

Mengeška godba je letos praznovala 75letnico svojega obstoja. Pri godbi sodeluje tudi sedem starih godbenikov, ki so člani že 40 let.

Ljubljanski oktet spada brez dvoma med najboljše slovenske zборе. Doslej

je nastopil že v vseh večjih mestih doma in je tudi gostoval v Angliji, Franciji, Belgiji, Nizozemski, Nemčiji, Italiji, Švici in na Kitajskem.

Slovenska izseljeniška matica v Ljubljani je izdala album fotografskih

posnetkov slovenskih krajev, ki nosi naslov: "Pozdrav iz Slovenije." Album je predvsem namenjen Slovencem po svetu, da lahko tujcem pokažejo lepote svoje domovine.

V Ljubljani so po vojni zgradili 12.000 novih stanovanj. Skupno ima Ljubljana sedaj 40.000 stanovanj.

Ljubljana je imela leta 1945 98.000 prebivalcev, danes jih je pa 161.891. Seveda so v zgornjem številu tudi vključeni prebivalci okoliških občin, ki so bile v zadnjih letih priključene ljubljanski občini.

Avtopromet Kranj bo dobil še 6 novih avtobusov. V preteklem letu so jih imeli 23 in so z njimi prevozili 2.157.388 potnikov ter napravili več kot milijon kilometrov.

To podjetje ima v sezoni progo Kranjska gora - Zagreb in Bled - Crikvenica.

V Ljubljani se je v preteklem letu poročilo 2387 parov, v letu 1958 pa 2254 parov.

V jugoslovanskih bolnicah se zdravi mnogo alžirskih ranjencev.

Ljubljana bo dobila 50 novih in delno prenovljenih prodajaln z mesom.

Prav tako poročajo časopisi, da bo kmalu odpravljeno pomanjkanje govedine, ki še vedno vlada po vsej državi.

Po poročilu "Ljubljanskega dnevnika" je bila v aprilu cena glavnati solati 200 din za kg.

Na mednarodnem sejmu v Milanu je bilo letos zastopano 50 jugoslovanskih podjetij.

Zagreb je pred kratkim dosegel pol milijona prebivalcev.

Š P O R T

SLOVENSKA CONSKA NOGOMETNA LIGA

V slovenski ligi si je zadnje kolo zavrtilo brez posebnih presenečenj. Prvo mesto si je osvojil mariborski Branik, zadnja dva kluba: Grafičar in Izola pa izpadeta. Končna lestvica je sledeča:

Branik	22	18	1	3	88:20	37
Kladivar	22	15	2	5	62:45	32
Maribor	22	12	4	6	38:32	28
Rudar	22	11	2	9	61:31	24
Sobota	22	11	2	9	56:55	24
Triglav	22	11	2	9	42:43	24
Ljubljana	22	11	1	10	52:44	23
Ilirija	22	9	2	11	35:43	20
Krim	22	6	6	10	34:51	18
Novi Gorica	22	5	3	14	41:78	13
Grafičar	22	4	5	13	23:59	13
Izola	22	0	8	14	19:68	8

I. ZVEZNA CONSKA LIGA

XIV. nogometno prvenstvo je končano. V Tuzli so po končani tekmi, kjer je Zvezda premagala Slobodo s 5:1, pozdravili novega državnega prvaka Crveno zvezdo, ki je že šestič v štirinajstih prvenstvih osvojila ta naslov. Dinamo je zaostal za prvakom le za eno točko, kar je ob zmagi v tekmovalcu za pokal nedvomno lep izkupiček. Na tretje mesto se je uvrstil Partizan,

ki je v odlični tekmi za še vedno častno mesto, igral z Vojvodino neodločeno 2:2, Vojvodina pa se je z enakim številom točk ustavila na četrtem mestu. Sredino lestvice predstavljajo: Hajduk, Sarajevo, Beograd in Rijeka. V nogometnih bojih XIV. prvenstva sta omagala Budućnost in Sloboda, ki si bosta morala v prihodnjem prvenstvu iskati družbo v drugi ligi.

Crvena zvezda	22	15	3	7	47:25	33
Dinamo	22	14	4	4	48:20	32
Partizan	22	11	5	6	49:29	27
Vojvodina	22	10	7	5	36:22	27
Hajduk	22	10	6	6	47:26	26
Sarajevo	22	9	5	8	35:39	23
Beograd	22	7	7	8	28:30	21
Rijeka	22	7	4	11	30:52	18
Radnički	22	7	7	10	31:38	17
Veleš	22	5	7	10	27:39	17
Sloboda	22	3	5	14	15:49	13
Budučnost	22		4	14	16:39	12

ZAHODNA II. ZVEZNA LIGA

Split	22	16	2	4	60:24	34
Trešnjevka	22	13	3	6	43:29	29
Borac	22	13	2	7	55:34	28
Željezničar	22	11	3	8	32:29	25
Šibenik	22	11	2	9	44:35	24
Proleter	22	9	4	9	39:40	22
Varteks	22	8	5	9	30:41	21
Lokomotiva	22	8	4	10	37:37	20
Zagreb	22	8	3	11	46:54	19
Odred	22	8	1	13	26:44	17
Igman	22	6	2	14	32:46	14
Elektrostroj	22	3	3	15	22:53	11

CERAR NAJBOLJŠI

5. junija je bilo v Trbovljah državna prvenstvena tekma v vajah na orodju za moške v šestih disciplinah ter v obveznih in poljubnih vajah. Nastopilo je dvajset tekmovalcev iz vse države. Iz Slovenije jih je nastopilo 8. Med tekmovalci je bil najboljši Cerar iz Ljubljane, zlasti pri obveznih vajah, kjer je bil za razred boljši od ostalih. Cerarjev trener, Boris Gregorka, je pripomnil, da bi morale v bodoče republiške zveze organizirati predtekmovanja, tako da bi pomenil finale resnično kvaliteto.

Skupna ocena: Cerar 114.55 točk, Čakalec (Zagreb) 107.25 točk, Lehič (Beograd) 106.25.

+ + +
V Beogradu je bilo državno prvenstvo za ženske. Nastopilo je 12 tekmovalk. Tekmovalke niso pokazale posebnega znanja in le prvih pet sodi v zvezni razred. Rezultati: Bilič (Beograd) 74.20, Kočič (Beograd) 73.15, Pogačnik, (Ljubljana) 72.65.

K O Š A R K A

Zaključilo se je tudi pomladansko prvenstvo zvezne košarkarske lige. Olimpija iz Ljubljane si je osvojila prvo mesto; drugi slovenski ligaš Ljubljana se ni preveč dobro izkazal. Olimpija je dobila vse tekme razen ene s Partizanom iz Karlovca. V svojem moštvu ima Olimpija kar štiri državne reprezentante. Moštvo je že štirikrat osvojilo mesto državnega prvaka.

+ + +
Sofia, 19. junija. Jugoslavija je premagala Albanijo z 89:37 (49:21). Albanska košarkarska ekipa je zaigrala zelo slabo. S to zmago se je jugoslovansko moštvo uvrstilo na drugo mesto na drugem balkanskim prvenstvu v košarki.

POTNIŠKA AGENCIJA

POTUJTE

- * V Jugoslavijo za £A103.
- * Iz Jugoslavije v Sydney za £203.
- * Priskrbimo Vam finance na 10% depozit na dvoletno odplačevanje.
- * Potne liste, vize, zavarovalnino, davčne izkaze in valuto priskrbimo brezplačno.
- * Če elite, Vas bo obiskal naš zastopnik, s katerim boste obravnavali Vaše potovalne probleme.
- * Dajemo pojasnila za potovanje po Avstraliji in Evropi.

OLYMPIC EXPRESS PTY. LTD.

Tel.: MA 8979 BU 2308

MA 7121 BU 4326

110 A BATHURST STREET

SYDNEY

NAROČNINA ŽARA ZA LETO 1960

£ 2.0.0.

THE AUSTRALIAN WORKERS' UNION

- ★ Skrbi za čez dvesto odredb in industrialnih sporazumov v državi N.S.W.
- ★ A.W.U. ima kot svoje pravne zastopnike poznano tvrdko Carroll & O'Dea.
- ★ A.W.U. se bori za svoje člane, ki ne prejmejo plač kot jih predpisuje zakon. A.W.U. se bori pred sodiščem za na delu poškodovane člane. Vabimo vse člane A.W.U., da se obračajo na nas na naslov:

238 Castlereagh St., Sydney

C. T. OLIVER, tajnik

Telefon: MA 9367

Opozarjamo na novo podružnično pisarno v Coomi:
78 SHARP ST., (GLADSTONE BUILDING)

V VAŠ DENAR JE VAREN

V

BANK OF NEW SOUTH WALES

Osnovani 1817

Z IMOVINO ČEZ £500.000.000

S prijateljstvom in pozornostjo Vam bodo pomagali pri tej najstarejši in največji avstralski banki, ki ima čez 1.000 podružnic in agencij v vsaki državi Avstralije, Nove Zelandije, Fidjija, Papue, Nove Gvineje in v Londonu.

Pišite ali pa telefonirajte Vaši najbližji podružnici za

"A Complete Banking Service"

BANK OF NEW SOUTH WALES

(INCORPORATED IN NEW SOUTH WALES WITH LIMITED LIABILITY)

OBČI IN HRANILNIŠKI BANČNI POSLI

AF5901Y

SYDNEY

BALETNA ŠOLA

Poučuje DRAGO POGAČAR, slovenski soloist in pedagog. Klasični in karakterni balet, španski plesi vključno igranje kastanjet.

Posebne skupine za fante in dekleta.

FIVEWAYS THEATRE

Glenmore Road, Paddington, NSW

Telefon od 5-9 zvečer: FA 4793

Ob sobotah in nedelja ves dan.

NAJNOVEJŠO PLESNO MUZIKO IZ SLOVENIJE

lahko nabavite sedaj na 10" long play CARINIA plošči

Cena £2.0.0

LPY 1144

SLOVENSKA HIT PARADA

To pesmica je (Slow); Tipi-tipi-tipso (Calipso); Daleč proč od tebe (Slow); V soboto na plesu (Zmerni fox); Slovenski marš; I Love You Baby, Tiho pada sneg (Zmerni slow); Samo ti (Slow rock); Oblački (Foxtrot); Slovenska polka.

Poje MARJAN DERZAJ — Vokalni kvintet "Optimisti" s plesnim orkestrom. Ploščo lahko nabavite v vseh večjih trgovinah s ploščami in seveda tudi v trgovini

CARINIA, 18 Rawson Place, Sydney.

Pišite: CARINIA, 18 Rawson Place, Sydney in poslali vam bomo brezplačni katalog ostalih slovenskih plošč.